

VÝZKUM ORGANICKÝCH SEDIMENTŮ NA LISTECH HORA SV. ŠEBESTIÁNA A NAČETÍN

Investigation of organic sediments on map sheets Hora Sv. Šebestiána and Načetín

EVA BŘÍZOVÁ - PAVEL HAVLÍČEK - BEDŘICH MLČOCH

Český geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

(01-44 Vejprty, 01-42 Načetín)

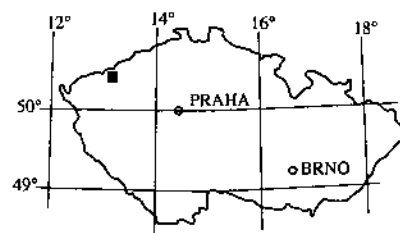
Key words: Quaternary, Organic sediments, Pollen analyses, Krušné hory Mts., Bohemia

Krušné hory jsou velmi bohatým územím na rašeliništní komplexy. Jsou rozděleny na několik územních celků, podle soustředěnějších výskytů ložisek. Jsou to od Z k V celky rolavský, božídarský, šebestiánský a cínovecký (DOHNAL et al. 1965). K největším z nich patří božídarská rašeliniště (palynologicky zpracované lokality: Boží Dar, Oceán – BŘÍZOVÁ 1993, 1995, 1996, 1997, VILE et al. 1995). V cínovecké části se nachází rašeliniště Fláje (palynologicky zpracované JANKOVSKÁ 1992, v tisku: Late Glacial and Holocene vegetation development in the E. Krušné hory Mts. Pollen analyses of the Fláje-Kiefern profile). Předmětem studia další oblasti budou rašeliniště v šebestiánském celku: Hora Sv. Šebestiána a Novodomské rašeliniště (Načetín). V budoucnu by bylo nutné ještě palynologicky zpracovat některé lokality v rolavské oblasti. Největším rašeliništěm v Podkrušnohoří bývalo kdysi tzv. Komoňanské jezero (JANKOVSKÁ 1983, 1984, 1986, 1988), které je dnes úplně zlikvidováno povrchovou těžbou hnědého uhlí.

Předběžný popis profilů:

1. Načetín – rybník NAR d.b. Na-56 – výkopy při rekonstrukci rybníka při s. okraji obce Načetín. Byl odebrán informativní vzorek z rašeliniště na holocenních náplavech v údolí levého přítoku Načetínského potoka pod hrází rybníka. Hrubé šterkové nedokonale vytříděné fluvialní akumulace se skládají z valounů ortorul, pararul a granitického porfyru. V podloží jsou muskovit-biotitické ortoruly jádra kateřinohorské klenby, poblíž je několik metrů mocná žíla granitového porfyru. Na úpatí j. svahu údolí jsou načervenalé svahoviny mocné více než 2,5 m, na s. svahu je jejich mocnost menší.
2. Novodomské rašeliniště (Načetín) NDR-2 d.b. Hs-318 – kopaný profil na s. okraji Novodomského rašeliniště; mocnost odběru 1,5 m do 3 plechových krabic, 30 vzorků pro pylovou analýzu (PA) po 5 cm; 3 vzorky pro radiokarbonové určení stáří (NDR-2/1 0,30 m; NDR-2/2 0,7 m; NDR-2/3 1,5 m). Ke stanovení stáří byl odeslán pouze vzorek NDR-2/3 (Laboratorium C-14 Institutu Fyziky Politechniki Slaskiej w Gliwicach, Polsko).

V zářezu potoka vystupují v podloží 0,5–1 m mocného rašeliniště bloky a úlomky amfibolitu ve zcela rozpadlém eluvium muskovit-biotitických pararul. Výchoz amfibolitů

se patrně nachází poblíž v podloží rašeliniště. Bloky stejných amfibolitů byly zjištěny i při z. okraji Novodomského rašeliniště asi 1200 m na ZJZ. Asi 50–80 m jz. od d.b. je elevace vrchoviště dosahující výšky asi 2–3 m, na okraji je narušená erozí nebo starší příležitostnou těžbou. Profil rašeliništěm až na bázi byl odebrán přibližně 30 m jz. od d.b. Na bázi ve zcela rozpadlém eluvium byly zastoupeny též decimetrové bloky amfibolitu.

Popis odkopu:

- 0,00–0,30 m sypká tmavě černá rašelina, vzorky 1–6
 –0,50 m sypká tmavě černá rašelina s rezavými vrstvami, vzorky 7–10
 –1,00 m tmavě černá stlačená rašelina, vzorky 11–20
 –1,50 m tmavě černá více stlačená rašelina, vzorky 21–30 (od 1,5 m – podloží)
3. Hora Sv. Šebestiána HŠŠ d.b. Hs-428
 – kopaný profil v těžebně rašeliny u Hory Sv. Šebestiána, mocnost odběru ca 4,80 m do 10 plechových krabic, 112 vzorků pro PA po 5 cm – ve spodní krabici po 1, 2 a 3 cm s ohledem na jednotlivé vrstvy; 11 vzorků na radiokarbonové datování (HŠŠ/1 0,2 m; HŠŠ/2 0,9 m; HŠŠ/3 1,30 m; HŠŠ/4 1,9 m; HŠŠ/5 2,20 m; HŠŠ/6 3 m; HŠŠ/7 3,55 m; HŠŠ/8 3,9 m; HŠŠ/11 4,5–4,52 m; HŠŠ/9 4,62–4,64 m; HŠŠ/10 4,66–4,7 m). Pro určení stáří do laboratoře v polských Gliwicích odeslány zatím vzorky 1 a 10.

Profil rašeliništěm byl odebrán v severní části těžebny. Je pravděpodobné, že svrchní část profilu byla odtěžena (bude objasněno pyloanalytickým rozбором a radiokarbonovým datováním), takže profil nemusí být již úplný. Na bázi rašeliniště je světle šedé eluvium nebo splachy patrně

muskovit-biotitických pararul, které jsou zastoupeny na okrajích rašeliniště. K severovýchodnímu okraji rašeliniště zasahují hrubozrnné muskovit-biotitické porfyroblastické ortoruly.

Popis odkopu:

- 0,00–0,15 m tmavě hnědá až černá málo rozložená rašelina, prokofenělá, vzorky 1–3
 –0,87 m rezavě hnědá málo rozložená rašelina, vzorky 4–17
 –0,95 m tmavě černá, více stlačená rašelina, vzorky 18–19
 –1,50 m tmavě hnědá, málo rozložená rašelina, množství makrozbytků (?trávy, ? ostřice), vzorky 20–30
 –2,00 m tmavě hnědá, více stlačená rašelina, vzorky 31–40
 –3,25 m tmavě hnědá, více stlačená rašelina, střídání hrubých a jemných velmi stlačených rostlinných makrozbytků, vzorky 41–70
 –3,75 m tmavě černá, silně stlačená a více rozložená rašelina, vzorky 71–80
 –4,52 m černá rašelina, velmi stlačená, rostlinné makrozbytky jemné, vzorky 81–97
 –4,64 m tmavě hnědá rašelina, velmi stlačená, hrubé makrozbytky, vzorky 98–104
 –4,68 m tmavě hnědá rašelina, téměř rozložená, vzorky 105–107
 –4,70 m rozhraní rašelina – písky s jílem, vzorek 108

- 4,75 m písek s organickou příměsí, vzorky 109–111
 –4,80 m písek, vzorek 112.

Literatura

- BRŽOVÁ, E. (1993): Rekonstrukce vývoje vegetace rašeliniště Boží Dar na základě pylové analýzy. – MS, Archiv ČGÚ. Praha.
 – (1995): Reconstruction of the vegetational evolution of the Boží Dar peat bog during Late Glacial and Holocene. – *Geolines*, 2, 10. Prague.
 – (1996): Pylová analýza kvartérních sedimentů. – *Zpr. geol. Výzk. v Roce 1995*, 15. Praha.
 – (1997): Předběžné výsledky palynologického výzkumu rašeliniště Oceán (Preliminary results of palynological study of the Oceán peat bog). – *Zpr. geol. Výzk. v Roce 1996*, 163–164. Praha.
 DOHNAL, Z. et al. (1965): Československá rašeliniště a slatiniště. – *Academia*. Praha.
 JANKOVSKÁ, V. (1983): Palynologische Forschung am ehemaligen Komofany-See (Spätglazial bis Subatlantikum). – *Věst. Ústf. Úst. geol.*, 58, 2, 99–107. Praha.
 – (1984): Radiokarbondatierung der Sedimente aus dem ehemaligen Komofany-See (NW-Böhmen). – *Věst. Ústf. Úst. geol.*, 59, 4, 235–236. Praha.
 – (1986): Rekonstruktion der Umwelt und Vegetationsverhältnisse des Moster Gebietes vom Spätglazial bis zur Gegenwart. – *Archäologische Rettungstätigkeit in den Braunkohlengebieten*, Symposium Most, 233–235. Most.
 – (1988): Palynologische Erforschung archäologischer Proben aus Komofanské jezero-See bei Most (NW-Böhmen). – *Folia Geobot. Phytotax.*, 23, 45–77. Praha.
 – (1992): Vývoj krušnohorských lesů od konce doby ledové. – *Lesnická práce*, 3, 71, 73–75. Praha.
 VILE, M. A. - NOVÁK, M. J. V. - BRŽOVÁ, E. - WIEDER, R. K. - SCHELL, W. R. (1995): Historical rates of atmospheric metal deposition using ²¹⁰Pb dates *Sphagnum* peat cores: corroboration, computation, and interpretation. – *Water, Air, Soil Pollut.*, 79, 1–4, 89–106. The Netherlands.

PRAMEN MINERÁLNÍ VODY U CHOTYNĚ

Mineral spring near Chotyně

JIŘÍ BURDA

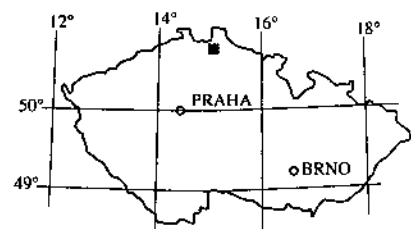
Český geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

(03-13 Hrádek nad Nisou)

Key words: Mineral water, siliceous, ferric, N. Bohemia

V roce 1998 byl v rámci hydrogeologického mapování pro sestavení Hydrogeologické mapy ČR 1 : 50 000 list 03-13 Hrádek n. N. (BURDA 1998) ověřen výskyt pramene údajně minerální vody u Chotyně poblíž Hrádku n. N. Tento pramen není uveden v přehledném soupisu Minerálních vod Severočeského kraje (KAČURA 1980), ani zakreslen na Vodohospodářské mapě ČR 1 : 50 000 (SINE 1990).

Terénní ověření přineslo některé překvapivé výsledky. Pramen se nachází 800 m na JJZ od mostu přes Nisu v Chotyni, v zatáčce silnice na Jitřavu (viz obr. 1). Vyvěrá v široké pramenní kotlině. Hlavní vývěr je zachycen devasto-

vanou skružovou pramenní jámkou a spolu s dalšími vývěry vytváří železitou slatinu, pravděpodobně v místech